

структури та динаміки використання потенціалу підприємства на ринку; оцінка конкурентоспроможності; вибір тактики та стратегії підвищення конкурентоспроможності.

Таким чином, управління економічним потенціалом підприємства зводиться до управління його конкурентоспроможності.

Література

1. Мельник А.О. Адаптивне управління підприємством в умовах конкурентного середовища / А.О. Мельник // Вісник Хмельницького національного університету. – 2005. № 5. – С. 157-162.
2. Budiakova O., Tsarenok D., (2019). Innovative solutions for enterprise personnel in the digital economy. Innovative solutions in modern science, (6 (33), 5-18. Retrieved from [http:// DOI:https://doi.org/10.26886/2414-634X.6\(33\)2019.1](http://DOI:https://doi.org/10.26886/2414-634X.6(33)2019.1).
3. Мельник А.О. Трансформація сутності та значення прибутку вітчизняних підприємств у сучасних умовах господарювання / А.О. Мельник, Н.В. Петренко // Інфраструктура ринку. – 2019. Вип. 33. – С. 202-210.
4. Prokopenko O., Omelyanenko V., Ponomarenko T., Olshanska O. (2019). Innovation networks effects simulation models. Periodicals of Engineering and Natural Sciences. 2019. Vol. 7, No. 2. P. 752-762

УДК 338.242.2

Власюк Т. М., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

РОЛІ ЗНАНЬ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

На певному етапі розвитку матеріальне виробництво стало вимагати якісно нового джерела економічного зростання у вигляді наукового прогресу, який у свою чергу забезпечується виробництвом інтелектуальних продуктів. П. Друкер як головний економічний ресурс розвитку постіндустріального суспільства визначає нове знання, оскільки саме знання створює продуктивність і є підґрунтям для економічного зростання [1, с. 43].

П Друкер вказує на три найголовніші етапи, які змінили роль знань в суспільстві. Перший етап пов'язаний з епохою промислової революції, унаслідок якої практичний досвід почав перетворюватись у знання, практичне навчання – у підручники, секрети – у методологію, а конкретні

дії – у прикладну науку. Другий етап зміни ролі знань припадає на так звану революцію в продуктивності праці, початок якої датується 1881 р., коли У. Тейлор уперше застосував знання для аналізу продуктивності діяльності та проектування процесів; отже знання детермінували процес праці, що створило основу стрімкого зростання продуктивних сил в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. Третій етап – датується серединою ХХ ст., коли знання почали застосовувати для подальшого продукування знань, щоб відшукати найбільш ефективний спосіб використання інформації з метою отримання необхідних результатів. Це означало революцію в управлінні, яка після другої половини ХХ ст. охопила весь світ [2, с. 7-8].

До поняття знань зверталися ще в давнину. При цьому існували дві західні та східні теорії про природу знання. Західні теорії представлені поглядами грецьких філософів: Сократа (єдиною функцією знання є самопізнання, тобто інтелект, моральний і духовний ріст людини) та Протагора (знання – це логіка, граматики і риторика, оволодіння якими і сьогодні відповідає поняттю широкої освіченості людини). Східні теорії знання представлені конфуціанським вченням (знання – це розуміння того, що і як потрібно говорити) та поглядами даоських і дзен-будиських монахів (знання – це самопізнання, шлях до просвітництва і мудрості) [3, с. 201-202].

Традиційно в літературі виділяють основні риси, властивості для характеристики знань. Зокрема, досить повно іманентні риси знань подають Е. Тоффлер, Х. Тоффлер у роботі «Революційне багатство», підкреслюючи принципову відмінність їх від інших ресурсів, що беруть участь у створенні багатства: 1) знання за своєю суттю не є об'єктом суперництва, тому багато людей використовують ті ж самі знання, обсяг яких не зменшується. Навпаки, чим більше людей використовує знання, тим вища ймовірність, що на їх основі хтось виробить інші, нові; 2) знання нематеріальні, до них неможливо доторкнутися, але ними можна користуватися; 3) знання нелінійні, навіть окремі відкриття можуть давати величезний ефект; 4) знання відносні, бо навіть окремих фрагмент набуває значення лише в системі інших фрагментів, які створюють контекст; 5) знання поєднуються з іншими знаннями; чим більше знань, тим різноманітніші та корисніші їхні комбінації; 6) знання як наймобільніший продукт можуть миттєво транслюватися на величезні відстані; 7) знання можна стиснути до символів і абстракцій, на відміну від будь-якого матеріального предмета; 8) знання можна зберігати в найдрібніших стільниках [4, с. 151-152].

На думку П. Друкера у нових економічних умовах знання є взагалі єдиним ресурсом, який має значення поміж традиційних факторів виробництва (праця, земля та капітал).

Незважаючи на визнання знань найважливішим чинником виробництва, усе ж існують твердження, що це своєрідний ресурс, оскільки він не має притаманної матеріальним ресурсам традиційної характеристики – обмеженості; йому властиве суперечливе поєднання реальної безмежності та рідкісної винятковості, об'єктивності та суб'єктивізму, невідтворюваності та здатності до тиражування. Японський дослідник Тайічі Сакайя у праці «Вартість, створена знанням: історія майбутнього» відзначає, що характерною ознакою сучасного суспільства є не сам факт широкої поширеності знань, а те, що вони безпосередньо втілюються в більшості створюваних у суспільстві благ і в такий спосіб економіка перетворюється в систему, що функціонує на основі обміну знань і їхньої взаємної оцінки. Саме продукція, більш, ніж що-небудь інше, підтверджуюча присутніх її власникові вищих знань, інформації і мудрості, повинна володіти тим, що називається цінністю (або вартістю), створеною знаннями [5, с. 25].

Тобто, із розвитком суспільства та економіки знань пов'язані інтенсивні процеси становлення нової, відмінної від класичної, освітньої парадигми, підґрунтям якої є зміна фундаментальних уявлень про людину та її удосконалення через освіту.

Література

1. Друкер П. Посткапиталистическое общество / П. Друкер // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / под ред. В. Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – 632 с.
2. Яковенко Л. І. Економічні основи модернізації вищої освіти в умовах становлення економіки знань: [монографія] / Л. І. Яковенко, О. В. Пащенко. – Полтава: Скайтек, 2011. – 216 с.
3. Семів Л.К. Регіональна політика: людський вимір [монографія]. – Львів: ІРД НАН України, 2004. – 392 с.
4. Тоффлер Э. Революционное богатство: как оно будет создано и как оно изменит нашу жизнь / Элвин Тоффлер, Хейди Тоффлер [Пер. с англ. М. Султанова, И. Цыркун]. – М.: АСТ ; АСТ МОСКВА ; Профиздат, 2008. – 569 с.
5. Сакайя Т. Стоимость, создаваемая знанием или история будущего / Т. Сакая // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – 640 с.